

229/1991 Sb. Zákon

ze dne 21. května 1991

O úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku

Vyhlášeno dne 24. června 1991, datum poslední novelizace 1. ledna 2021

se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

§ 1

Rozsah působnosti zákona

(1) Zákon se vztahuje na

- a) půdu, která tvoří zemědělský půdní fond nebo do něj náleží, ¹⁾ a v rozsahu stanoveném tímto zákonem i na půd která tvoří lesní půdní fond,²⁾ (dále jen „půda“),
- b) obytné budovy, hospodářské budovy a jiné stavby, patřící k původní zemědělské usedlosti, včetně zastavěných pozemků,
- c) obytné a hospodářské budovy a stavby, sloužící zemědělské a lesní výrobě nebo s ní souvisejícímu vodnímu hospodářství, včetně zastavěných pozemků,
- d) jiný zemědělský majetek uvedený v § 20.

(2) Zákon upravuje práva a povinnosti vlastníků, původních vlastníků, uživatelů a nájemců půdy, jakož i působnost státu při úpravě vlastnických a užívacích práv k pozemkům.

(3) Pokud tento zákon nestanoví jinak, řídí se právní vztahy k majetku uvedenému v odstavci 1 právními předpisy.

Základní ustanovení

§ 2

(1) Kromě vlastníka mají právo užívat půdu jiné osoby jen na základě smlouvy uzavřené s vlastníkem nebo na základě smlouvy uzavřené s pozemkovým fondem, není-li zákonem stanoveno jinak.

(2) Pro účely tohoto zákona je vlastník pozemků vlastníkem porostů na něm vzešlých; tím není dotčeno vlastnické právo zemědělských družstev k porostům na pozemcích jejich členů podle předpisů o zemědělském družstevnictví.³⁾ U pozemků daných smluvně do užívání je vlastníkem jiných než trvalých porostů uživatel, pokud se s vlastníkem nedohodne jinak.

ČÁST DRUHÁ

§ 4

Oprávněné osoby

(1) Oprávněnou osobou je státní občan České a Slovenské Federativní Republiky, jehož půda, budovy a stavby, patřící k původní zemědělské usedlosti, přešly na stát nebo na jiné právnické osoby v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 způsobem uvedeným v § 6 odst. 1.

(2) Zemřela-li osoba, jejíž nemovitost přešla v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby v případech uvedených v § 6, před uplynutím lhůty uvedené v § 13, nebo byla-li před uplynutím této lhůty prohlášena za mrtvou, jsou oprávněnými osobami, pokud jsou státními občany České a Slovenské Federativní Republiky, fyzické osoby v tomto pořadí:

- a) dědic ze závěti, jež byla předložena při dědickém řízení, který nabyt celé dědictví,
- b) dědic ze závěti, který nabyt vlastnictví, avšak pouze v míře odpovídající jeho dědickému podílu; to neplatí, jestliže dědici podle závěti připadly jen jednotlivé věci nebo práva; byl-li dědic závětí ustanoven jen k určité části nemovitosti, na kterou se vztahuje povinnost vydání, je oprávněn pouze k této části nemovitosti,
- c) děti a manžel osoby uvedené v odstavci 1, všichni rovným dílem; zemřelo-li dítě před uplynutím lhůty uvedené v § 13, jsou na jeho místě oprávněnými osobami jeho děti, a zemřelo-li některé z nich, jeho děti,
- d) rodiče osoby uvedené v odstavci 1,
- e) sourozenci osoby uvedené v odstavci 1, a zemřel-li některý z nich, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti a jeho manžel.

(3) V případech uvedených v § 6 odst. 1 písm. j) jsou oprávněnými osobami osoby tam uvedené; ustanovení odstavce 2 písm. c) až e) platí obdobně.

(4) V případě, že zemřela oprávněná osoba, která uplatnila nárok na vydání majetku před vydáním rozhodnutí podle § 9, přechází nárok na dědice.

§ 4a

(1) Při prosazování nároku jsou dotčené orgány státní správy a právnické osoby, na které přešlo vlastnické nebo užívací právo, povinny poskytnout tomu, kdo tvrdí, že je oprávněnou osobou, pomoc zejména tím, že jí poskytují výpisy z evidence a kopie listin, jakož i jiné prostředky, které mohou přispět k objasnění věci.

(2) Nemůže-li osoba uvedená v odstavci 1 jednoznačně prokázat svůj nárok výpisem z úřední evidence, zapíše ji Státní pozemkový úřad (dále jen „pozemkový úřad“) jako domnělou oprávněnou osobu.

(3) Na základě žádosti domnělé oprávněné osoby pozemkový úřad svým rozhodnutím může uznat nárok k pozemkům, porostům a jinému majetku této osobě, jestliže domnělá oprávněná osoba:

- a) předloží rozhodnutí o dědictví nebo smlouvu, kterou dokládá vlastnická práva, doklad o smlouvě nebo doklad o jiném právním úkonu o nabytí vlastnictví touto osobou nebo jejím právním předchůdcem, nedošlo-li k právně účinnému převodu jen pro nedostatek zápisu do pozemkové knihy nebo evidence nemovitostí,
- b) prokáže, že ve skutečnosti došlo k dělbě užívání nemovitostí mezi spoluvlastníky nebo k výměně pozemků, a k převodu nedošlo jen proto, že nebyl zachován předepsaný úřední postup,
- c) prokáže, že sám nebo jeho právní předchůdce měli pozemky, porosty nebo jiný majetek v držbě a doklad o vlastnictví nemůže předložit, protože buď nebylo realizováno zápisové řízení, nebo že došlo ke ztrátě nebo poškození či zničení katastrálních nebo pozemkových operátů.

(4) Nárok podle odstavce 3 je možno uznat, neuplatnila-li nárok jiná oprávněná osoba, která pozbyla věci dříve, neprobíhá-li ve věci soudní řízení a domnělá oprávněná osoba prokazuje nárok k pozemku, porostům nebo jinému majetku posledním dokladem o nároku svém nebo svého přímého předchůdce a tuto skutečnost doplňuje čestným prohlášením o tom, že je vlastníkem či spoluvlastníkem těchto pozemků, porostů nebo jiného majetku a že na sebe přebírá všechny právní následky uvedení nepravdivých údajů.

(5) Jestliže pozemkový úřad neuzná nárok podle odstavce 3, odkáže domnělou oprávněnou osobu s jejím nárokem na soud. Řízení o tomto nároku a o tom, zda je domnělá oprávněná osoba oprávněnou osobou, soud spojí.

§ 4b

(1) Domnělá oprávněná osoba, kterou pozemkový úřad přede dnem 1. července 2012 odkázal podle § 4a odst. 5 s jejím nárokem na soud, může tento nárok uplatnit u soudu nejpozději ve lhůtě do 31. prosince 2012; neučiní-li tak v této lhůtě, právo obrátit se na soud zaniká.

(2) Domnělá oprávněná osoba, kterou pozemkový úřad po dni 1. července 2012 odkáže podle § 4a odst. 5 s jejím nárokem na soud, může tento nárok uplatnit u soudu ve lhůtě do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděla, že je se svým nárokem odkázána na soud; neučiní-li tak v této lhůtě, právo obrátit se na soud zaniká.

§ 5

Povinné osoby

(1) Povinnými osobami jsou stát nebo právnické osoby, které ke dni účinnosti tohoto zákona nemovitost drží, s výjimkou

- a) podniků se zahraniční majetkovou účastí a obchodních společností, jejichž společníky nebo účastníky jsou výhradně fyzické osoby. Tato výjimka neplatí, jde-li o věci nabyté od právnických osob po 1. říjnu 1990,

b) cizích států.

(2) Osobou, která nemovitost podle odstavce 1 drží, se rozumí:

a) právnická osoba, která měla ke dni účinnosti tohoto zákona k nemovitosti ve vlastnictví České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky nebo Slovenské republiky právo hospodaření nebo právo trvalého užívání,

b) u ostatních nemovitostí jejich vlastníků.

(3) Povinná osoba je povinna s nemovitostmi až do jejich vydání oprávněné osobě nakládat s péčí řádného hospodáře, ode dne účinnosti tohoto zákona nemůže tyto věci, jejich součásti a příslušenství převést do vlastnictví jiného. Takové právní úkony jsou neplatné. Právo na náhradu škody, kterou povinná osoba způsobí osobě oprávněné porušením těchto povinností, zůstává ustanovením § 28 nedotčeno.

§ 6

Vydání nemovitosti

(1) Oprávněným osobám budou vydány nemovitosti, které přešly na stát nebo na jinou právnickou osobu v důsledku

a) výroku o propadnutí majetku, propadnutí věci nebo zabránění věci v trestním řízení, případně v trestním řízení správním podle dřívějších předpisů, jestliže výrok byl zrušen podle zvláštních předpisů,⁵⁾

b) odnětí bez náhrady postupem podle zákona č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy, nebo podle zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě,

c) postupu podle § 453a občanského zákoníku nebo podle § 287a zákona č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 67/1952 Sb.,

d) odnětí bez náhrady postupem podle zákona SNR č. 81/1949 Sb. SNR, o úpravě právních poměrů pastvinářského majetku bývalých urbáriátníků, komposesorátů a podobných právních útvarů,

e) odnětí bez náhrady postupem podle zákona SNR č. 2/1958 Sb. SNR, o úpravě poměrů a obhospodařování společně užívaných lesů bývalých urbáriátníků, komposesorátů a podobných útvarů,

f) prohlášení a smlouvy o postoupení pohledávek pro případ vystěhování (tzv. renunciační prohlášení),

g) toho, že občan zdržující se v cizině nemovitost zanechal na území republiky nebo jehož majetek přešel na stát podle zákona č. 183/1950 Sb., o majetku zanechaném na území Československé republiky osobami, které optovaly pro Svaz sovětských socialistických republik a přesídlily na jeho území,

h) smlouvy o darování nemovitostí uzavřené dárce v tísni,

i) dražebního řízení provedeného na úhradu pohledávky státu,

j) soudního rozhodnutí, kterým byla prohlášena za neplatnou smlouva o převodu majetku, kterou občan před odchodem do ciziny převedl věc na jiného, bylo-li důvodem neplatnosti opuštění republiky, popřípadě uznání

takovéto smlouvy účastníky za neplatnou; v takovém případě je oprávněnou osobou nabyvatel podle uvedené smlouvy, a to i pokud tato smlouva nenabyla účinnosti,

k) kupní smlouvy uzavřené v tísní za nápadně nevýhodných podmínek,

l) odmítnutí dědictví v dědickém řízení učiněného v tísní,

m) vyvlastnění za náhradu, pokud nemovitost existuje a trvale neslouží účelu, pro který byla vyvlastněna,

n) vyvlastnění bez vyplacení náhrady,

o) znárodnění nebo zestátnění^{5a)} vykonaného v rozporu s tehdy platnými zákonnými předpisy nebo bez vyplacení náhrady,

p) převzetí nemovitostí bez právního důvodu,

r) politické persekuce⁶⁾ nebo postupu porušujícího obecně uznávaná lidská práva a svobody,⁷⁾

s) odevzdání do vlastnictví družstva podle zvláštních předpisů,⁸⁾

t) přikázání do užívání právnické osoby na základě zákona č. 55/1947 Sb., o pomoci rolníkům při uskutečňování zemědělského výrobního plánu, nebo vládního nařízení č. 50/1955 Sb., o některých opatřeních k zajištění zemědělské výroby,

u) převodu společně užívaných singulárních lesů a lesních družstev na území České republiky, pokud členy družstva byly výlučně fyzické osoby.

(2) Obdobně se postupuje i v případech, kdy fyzickým osobám vznikl nárok na vynětí zemědělského majetku z konfiskace podle zvláštních předpisů.⁹⁾ Za osoby, kterým vznikl nárok na vynětí zemědělského majetku z konfiskace podle zvláštních předpisů,⁹⁾ je třeba považovat pro účely tohoto zákona i státní občany České a Slovenské Federativní Republiky, kterým byl konfiskován zemědělský majetek a nebyly odsouzeny podle zvláštních předpisů.^{9a)} Pokud tento majetek byl už před rozhodným obdobím přidělen v rámci předpisů o pozemkových reformách, řeší se nárok těchto oprávněných osob podle § 12.

(3) Oprávněná osoba je povinna po vydání nemovitosti zaplatit státu nedoplatek přídělové ceny, za kterou ji původně získala; obdobně je povinna vrátit kupní cenu nebo náhradu, která jí byla státem nebo jinou právnickou osobou při převodu nemovitosti vyplacena. Lhůtu k zaplacení určí pozemkový úřad. Výši nedoplatku přídělové ceny sdělí krajský úřad.

(4) Pokud vázly na nemovitosti ke dni převzetí státem pohledávky peněžních ústavů, zajištěné na nemovitosti a vypořádané podle zvláštních předpisů, uhradí oprávněná osoba částku, kterou stát takto vypořádal.

(5) Jestliže nemovitosti přešly do vlastnictví obce, má oprávněná osoba právo podle tohoto zákona vůči obci.

(6) Vydá-li nemovitost jiná osoba než stát, vznikne této osobě nárok na vrácení kupní ceny, kterou zaplatila při koupi nemovitosti. Tento nárok musí být uplatněn u příslušného orgánu státní správy republiky.

(1) Zmírnění některých dalších majetkových křivd vzniklých v důsledku platnosti nebo zvláštního použití některých právních předpisů nebo na základě jiných důvodů jen na území České republiky nebo Slovenské republiky upraví Česká národní rada nebo Slovenská národní rada zvláštním zákonem.

(2) Česká národní rada se zmocňuje, aby zákonem upravila restituci majetku československých občanů, kteří ztratili majetek podle dekretů prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, nebo č. 108/1945 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy, neprovinili se proti československému státu a nabyli zpět občanství podle zákona č. 245/1948 Sb., o státním občanství osob maďarské národnosti, zákona č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, nebo zákona č. 34/1953 Sb., jímž některé osoby nabývají československého státního občanství, pokud se tak nestalo již ústavním dekretem prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské.

§ 8

(1) Na návrh oprávněné osoby soud rozhodne, že na ni přechází vlastnické právo k nemovitosti ve vlastnictví fyzické osoby, jež ji nabyla od státu nebo jiné právnické osoby, a na kterou by se vztahovalo právo na vydání podle tohoto zákona, a to v případech, kdy fyzická osoba nabyla nemovitosti buď v rozporu s tehdy platnými předpisy nebo za cenu nižší než cenu odpovídající tehdy platným cenovým předpisům nebo na základě protiprávního zvýhodnění nabyvatele, dále i osoby blízké této fyzické osobě, pokud na ně přešlo nebo bylo převedeno vlastnictví nebo osobní užívání k těmto nemovitostem.

(2) Návrh podle odstavce 1 může být uplatněn nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy mohl být uplatněn poprvé nebo do šesti měsíců od právní moci rozhodnutí pozemkového úřadu o nevydání nemovitosti, jinak právo zanikne.

(3) Fyzická osoba, jejíž vlastnické právo přešlo na oprávněnou osobu podle odstavce 1, má vůči státu nárok na vrácení kupní ceny a na úhradu nákladů účelně vynaložených na nemovitost. Nárok se uplatňuje u příslušného ústředního orgánu státní správy republiky. Stát má v takovém případě vůči oprávněné osobě nárok na náhradu nákladů účelně vynaložených na nemovitost, kterou uhradil fyzické osobě podle věty první.

(4) V případě, že vlastník pozemku daroval v tísní své pozemky fyzické osobě nebo je bezúplatně převedl v souvislosti s uzavřením kupní smlouvy na budovu, k níž pozemky patřily, a jsou-li tyto pozemky ve vlastnictví osoby, již byly darovány nebo bezúplatně převedeny, nebo ve vlastnictví osoby této osobě blízké, rozhodne soud na návrh oprávněné osoby:

a) buď o zrušení smlouvy v té části, kterou byly pozemky darovány nebo bezúplatně převedeny fyzické osobě, nebo,

b) že vlastník, jež nabyl pozemky tímto způsobem, popřípadě jeho dědic uhradí cenu darovaných pozemků; cena pozemku se stanoví podle cenových předpisů platných ke dni 24. června 1991 s tím, že při stanovení ceny se cena pozemku bude posuzovat podle druhu kultury v době darování.

Nesouhlasí-li vlastník pozemku s úhradou ceny podle písmene b), rozhodne soud o zrušení smlouvy podle písmene a).

(5) V případě, že jsou tyto pozemky ve vlastnictví jiné osoby než osoby uvedené v odstavci 3, uhradí osoba, již byly pozemky darovány nebo bezúplatně převedeny, nebo její dědic oprávněné osobě cenu, za kterou byly pozemky převedeny na třetí osobu.

§ 9

(1) Nárok uplatní oprávněná osoba u pozemkového úřadu a zároveň vyzve povinnou osobu k vydání nemovitosti. Povinná osoba uzavře s oprávněnou osobou do 60 dnů od podání výzvy dohodu o vydání nemovitosti.

(2) Dohoda podléhá schválení pozemkovým úřadem formou rozhodnutí vydaného ve správním řízení.

(3) Rozhodnutí pozemkového úřadu o neschválení dohody přezkoumá na návrh účastníka soud. Jestliže ani soud dohodu neschválí, vrátí věc pozemkovému úřadu k rozhodnutí ve věci.

(4) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 1, rozhodne o vlastnictví oprávněné osoby k nemovitosti pozemkový úřad.

(5) Pokud je toho nezbytně třeba, může pozemkový úřad zřídit nebo zrušit na převáděné nemovitosti věcné břemeno, případně uložit jiná opatření k ochraně životního prostředí nebo důležitých zájmů jiných vlastníků.

(6) Proti rozhodnutí pozemkového úřadu podle odstavců 3, 4 a 5 je možno podat žalobu k soudu ²⁵).

(7) V rozhodnutí podle odstavců 2 a 4 musí být uvedena výše pohledávek podle § 6 odst. 3 a 4 a lhůta k jejich zaplacení. Toto rozhodnutí může pozemkový úřad vydat i dodatečně, nejdéle však do tří let od právní moci rozhodnutí dle odstavců 2 a 6.

(8) Účastníky řízení podle tohoto ustanovení jsou oprávněná osoba, která uplatnila nárok na vydání nemovitosti u pozemkového úřadu a povinná osoba.

(9) Řízení podle odstavce 2 je zahájeno dnem doručení dohody uzavřené dle odstavce 1 pozemkovému úřadu. Řízení podle odstavce 4 je zahájeno uplynutím lhůty dle odstavce 1 nebo oznámením některého účastníka, že k dohodě nedojde.

§ 11

(1) Pozemky nebo jejich části nelze vydat v případě, že

a) k pozemku bylo zřízeno právo osobního užívání, s výjimkou případů, kdy bylo toto právo zřízeno za okolností uvedených v § 8,

b) na pozemku bylo po přechodu nebo převodu do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby zřízeno veřejné nebo neveřejné pohřebiště,

c) pozemek byl po přechodu nebo převodu do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby zastavěn; pozemek lze vydat, nebrání-li stavba zemědělskému nebo lesnímu využití pozemku, nebo jedná-li se o stavbu movitou,^{9b)} nebo dočasnou,^{9c)} nebo jednoduchou,^{9d)} nebo drobnou^{9e)} a nebo stavbu umístěnou pod povrchem země. Za zastavěnou část pozemku se považuje část, na níž stojí stavba, která byla zahájena před 24. červnem 1991, a část

pozemku s takovou stavbou bezprostředně související a nezbytně nutná k provozu stavby. Zahájením stavby se rozumí datum skutečného zahájení stavby, zapsané do stavebního deníku a oznámené stavebnímu úřadu, pokud byla stavba zahájena do dvou let od vydání stavebního povolení,

d) na pozemku byla na základě územního rozhodnutí, s výjimkou osad dočasně umístěných, zřízena zahrádková nebo chatová osada¹⁰⁾ nebo se na pozemku nachází zahrádková nebo chatová osada, která byla zřízena před 1. říjnem 1976,

e) na pozemku, který byl vyňat ze zemědělského půdního fondu, bylo na základě územního rozhodnutí zřízeno tělovýchovné nebo sportovní zařízení nebo se na pozemku nachází tělovýchovné nebo sportovní zařízení, které bylo zřízeno před 1. říjnem 1976,

f) nelze-li provést identifikaci parcel z důvodu nedokončeného přidělového řízení podle dekretu č. 12/1945 Sb., dekretu č. 28/1945 Sb., zákona č. 142/1947 Sb. a zákona č. 46/1948 Sb.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 může být oprávněné osobě na její žádost převeden lesní pozemek přiměřené výměry a kvality, to vše v cenách ke dni 24. června 1991 a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem^{10a)}.

(3) V případě, že podle zvláštních předpisů došlo po přechodu nebo převodu do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby k omezení užívání pozemku tím, že pozemek nebo jeho část je určen pro obranu státu¹¹⁾ nebo je určen pro těžbu nerostů¹²⁾ nebo je na území národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky, pásma hygienické ochrany vodních zdrojů prvního stupně nebo chráněného přírodního výtvaru, anebo jsou významným krajinným prvkem nebo má-li překážka bránící vydání pozemku dočasný charakter, je na vůli oprávněné osoby, zda bude požadovat vydání původního pozemku nebo převod jiného pozemku ve vlastnictví státu. Pokud oprávněná osoba požádá o převod jiného pozemku, postupuje se podle § 11a.

(4) Obytnou budovu, hospodářskou budovu a jinou stavbu, patřící k původní zemědělské usedlosti, nelze vydat v případě, že zásadní přestavbou stavba ztratila svůj původní stavebně technický charakter tak, že již nesouvisí s předmětem zemědělské výroby.

(6) Pomine-li překážka, pro kterou nelze nemovitost vydat, ke dni rozhodnutí pozemkového úřadu, rozhodne pozemkový úřad o vydání nemovitosti oprávněné osobě dle § 9 odst. 4.

(7) Je-li na pozemku stavba ve vlastnictví povinné osoby, která zajišťuje zemědělskou výrobu, nebo stavba ve vlastnictví státu a má-li oprávněná osoba vůči povinné osobě nebo státu nevypořádané nároky na poskytnutí náhrad dle tohoto zákona nebo na vydání majetkového podílu dle zákona č. 42/1992 Sb. ve výši nejméně 50 % ceny stavby, může rozhodnout pozemkový úřad na návrh oprávněné osoby o vydání pozemku i se stavbou. Povinná osoba nebo stát má v takovém případě právo na náhradu ve výši, o kterou cena stavby^{13a)} přesáhne nevypořádané nároky oprávněné osoby.

§ 11a

Postup při převodu jiného zemědělského pozemku

(1) Oprávněným osobám uvedeným v § 4, kterým podle tohoto zákona nelze vydat pozemek odňatý způsobem

uvedeným v § 6 odst. 1 a 2, převádí pozemkový úřad jiné pozemky na základě veřejných nabídek, není-li dále stanoveno jinak. Osoby, na které právo oprávněné osoby na bezúplatný převod jiného pozemku přešlo děděním nebo převodem práva podle § 13 odst. 8 písm. b), se pro účely tohoto zákona považují za oprávněné osoby.

(2) Pozemkový úřad nezahrne do veřejné nabídky pozemek, jehož převodu brání zákonná překážka, nebo pozemek, ke kterému uplatnila třetí osoba právo na převod podle zvláštního právního předpisu²⁶⁾).

(3) Ve veřejné nabídce se uvedou

- a) údaje o pozemcích podle katastru nemovitostí²⁷⁾,
- b) cena pozemků,
- c) lhůta, ve které mohou oprávněné osoby o pozemky písemně požádat, a
- d) adresa sídla organizační jednotky pozemkového úřadu, určené k převzetí žádosti.

(4) Pozemkový úřad zveřejní na své úřední desce oznámení o zahájení veřejné nabídky s uvedením údajů o pozemcích podle katastru nemovitostí²⁷⁾ a o jejich ceně. První den vyvěšení je dnem vyhlášení nabídky.

(5) Osoba, která žádá o převod pozemku, musí požádat pozemkový úřad o převod písemně do jednoho měsíce ode dne vyhlášení nabídky.

(6) Po vyhlášení je možno stáhnout pozemek z nabídky pouze tehdy, jestliže by převod pozemku byl v rozporu se zákonem nebo jestliže k němu bylo uplatněno právo na převod podle zvláštních právních předpisů²⁶⁾). Stažení z nabídky zveřejňuje pozemkový úřad vyvěšením na své úřední desce.

(7) Žádost o nabídnutý pozemek musí obsahovat nezaměnitelné údaje o nároku, který má být převodem označeného pozemku zcela nebo zčásti uspokojen, musí být doručena na určenou adresu včas a musí mít písemnou formu. Jinak je neplatná. Neplatná je i žádost o pozemky, jestliže celkový nárok v ní uplatněný je nižší než součet cen žádaných pozemků. Pokud osoba, která žádá o převod pozemku, v rámci jedné veřejné nabídky podá jednu nebo více žádostí, přičemž součet cen žádaných pozemků v nich je vyšší, než činí celková výše nároků této osoby uplatněných v těchto žádostech, jsou všechny tyto žádosti neplatné.

(8) Oprávněné osobě, která o nabídnutý pozemek požádá, zašle bez zbytečného prodlení pozemkový úřad potřebný počet vyhotovení textu smlouvy o bezúplatném převodu. Oprávněná osoba je povinna požadovaným způsobem podepsat stejnopisy textu smlouvy o bezúplatném převodu do 14 dnů od převzetí textu smlouvy nebo od jeho doručení do vlastních rukou na adresu uvedenou oprávněnou osobou. V případě porušení této povinnosti není pozemkový úřad povinen smlouvu o bezúplatném převodu uzavřít a vůči oprávněné osobě není předchozími návrhy vázán. Smlouvu lze uzavřít pouze k uspokojení nároku uplatněného v žádosti.

(9) Požádá-li o nabídnutý pozemek více oprávněných osob, vyzve je pozemkový úřad, aby nabídly za pozemek nárok vyšší, než je cena pozemku stanovená podle odstavce 14. Podle výše nabídek stanoví pozemkový úřad pořadí, podle kterého bude postupně navrhopvat oprávněným osobám uzavření smlouvy. Lhůta pro přijetí návrhu činí 14 dnů a po jejím marném uplynutí má právo na uzavření smlouvy oprávněná osoba na dalším místě v pořadí.

(10) Žádost o nabídnutý pozemek podle odstavce 7 mohou na základě veřejné nabídky podat i fyzické nebo

právnícké osoby, na které bylo právo na bezúplatný převod pozemku převedeno nebo na které přešlo jinak než děděním nebo převodem práva podle § 13 odst. 8 písm. b) (dále jen „právní nástupce“). Pozemek z veřejné nabídky, který nebyl převeden na oprávněnou osobu, převede pozemkový úřad bezúplatně do vlastnictví právního nástupce, který o něj na základě veřejné nabídky požádal. Požádalo-li o pozemek více právních nástupců, postupuje pozemkový úřad obdobně podle odstavce 9.

(11) Je-li oprávněná osoba vlastníkem nebo spoluvlastníkem stavby, která je nemovitostí, lze jí mimo veřejnou nabídku převést do vlastnictví pozemek, na kterém je tato stavba umístěna, i pozemek nebo jeho oddělenou část v podobě parcely, jestliže s touto stavbou funkčně souvisí. Za stejných podmínek lze mimo veřejnou nabídku převést pozemek i na právního nástupce.

(12) Je-li oprávněná osoba vlastníkem nebo spoluvlastníkem pozemku, jehož součástí je stavba, která byla do 31. prosince 2013 samostatnou nemovitostí, lze jí mimo veřejnou nabídku převést do vlastnictví pozemek nebo jeho oddělenou část v podobě parcely, jestliže s touto stavbou funkčně souvisí. Za stejných podmínek lze mimo veřejnou nabídku převést pozemek i na jejího právního nástupce.

(13) Smlouvu o bezúplatném převodu pozemku nelze uzavřít, jestliže bylo uplatněno právo na jeho převod podle zvláštních právních předpisů²⁶).

(14) Cena pozemků uvedená ve veřejné nabídce se stanoví podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užívání pozemků, ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., přičemž pozemky určené schválenou územně plánovací dokumentací k zastavění budou oceněny jako stavební. Ustanovení § 6 vyhlášky č. 85/1976 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení a stavebního řádu, ve znění pozdějších předpisů, se nepoužijí. Stejným způsobem se ocení i pozemky převáděné mimo veřejnou nabídku podle odstavce 11.

(15) Cena trvalého porostu a oplocení uvedená ve veřejné nabídce nebo stanovená podle odstavce 14 pro převod pozemku mimo veřejnou nabídku se odečte od ceny pozemku převáděného na osobu, která prokáže, že je na svůj náklad zřídila, pokud k vypořádání nedošlo v souvislosti s ukončením nájmu pozemku podle § 24 odst. 2. Stejně se postupuje i v případě, že trvalý porost nebo oplocení zřídil na svůj náklad právní předchůdce nabyvatele.

(16) Pozemek lze do veřejné nabídky zařadit nejvýše třikrát.

§ 11b

Nárok oprávněných osob uvedených v § 4, kterým podle tohoto zákona nelze vydat pozemek odňatý způsobem uvedeným v § 6 odst. 1 nebo 2, jejich dědiců a právních nástupců lze vypořádat, nestanoví-li zákon jinak, převedením pozemku, který je výhradně v příslušnosti hospodaření pozemkového úřadu.

§ 12

Souběh nároků

Dojde-li k souběhu nároků oprávněných osob podle § 6 odst. 1, náleží právo na vydání původních nemovitostí té z nich, která svého vlastnictví pozbyla v důsledku jednostranného aktu státu. Pokud tímto způsobem pozbylo svého

vlastnictví postupně více oprávněných osob, náleží toto právo té z nich, která vlastnictví pozbyla dříve, pokud se nedohodnou jinak. Ostatní oprávněné osoby mají v takovém případě právo na převod pozemků podle § 11 odst. 2 nebo podle § 11a, popřípadě na peněžitou náhradu.

§ 13

Lhůty k uplatnění nároku

(2) Byla-li nemovitost vydána podle § 9, mohly oprávněné osoby, které splňovaly všechny podmínky oprávněné osoby k 31. lednu 1993 nebo k 1. září 1993 a jejichž nároky uplatněné ve lhůtě podle odstavce 4 nebyly uspokojeny, tyto nároky uplatnit u soudu vůči osobám, kterým byla nemovitost vydána, do šesti měsíců ode dne skončení lhůty uvedené v odstavci 4. Oprávněná osoba podle odstavce 5 může u soudu uplatnit nárok vůči osobám, kterým byla nemovitost vydána podle § 9, do šesti měsíců od uplynutí lhůty uvedené v odstavci 5.

(3) Oprávněná osoba může vyzvat povinnou osobu k vydání nemovitostí a požádat o poskytnutí náhrad podle § 14 až 16 do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděla, kdo je povinnou osobou, nejpozději do pěti let ode dne 24. června 1991. Oprávněná osoba podle odstavce 5 může uplatnit nároky podle tohoto odstavce do 31. prosince 1996. Neuplatněním ve lhůtě tato práva zanikají.

(4) Právo na vydání nemovitosti podle § 6 mohla oprávněná osoba, s výjimkou oprávněné osoby podle odstavce 5, uplatnit do 31. ledna 1993, a pokud jde o nároky vyplývající z čl. II, do 1. září 1993. Náhrady za živý a mrtvý inventář podle § 20 mohla oprávněná osoba, s výjimkou oprávněné osoby podle odstavce 5, uplatnit do 31. března 1993. V případě uvedeném v § 6 odst. 1 písm. a) počala osmnáctiměsíční lhůta běžet až ode dne právní moci rozhodnutí, kterým byl výrok zrušen, došlo-li k tomuto rozhodnutí po 1. červenci 1993. Neuplatněním práva ve lhůtě právo zaniklo. Lhůty pro předkládání písemných důkazů v řízení před pozemkovým úřadem se řídí obecnými předpisy o správním řízení.

(5) Právo na vydání nemovitosti podle § 6 může po 31. lednu 1996 uplatnit oprávněná osoba, která nebyla do 31. ledna 1993 nebo do 1. září 1993 oprávněnou osobou pouze proto, že nesplňovala podmínku trvalého pobytu, do šesti měsíců ode dne, kdy toto právo mohla uplatnit poprvé, jinak toto právo zaniká. Tato oprávněná osoba může uplatnit náhradu za mrtvý a živý inventář podle § 20 do 31. prosince 1998. V případě uvedeném v § 6 odst. 1 písm. a) počne osmnáctiměsíční lhůta běžet až ode dne právní moci rozhodnutí, kterým byl výrok zrušen, dojde-li k tomuto rozhodnutí po 31. prosinci 1998.

(6) Oprávněná osoba má právo na převod pozemku ve vlastnictví státu do 2 let ode dne právní moci rozhodnutí Pozemkového úřadu.

(7) Po uplynutí doby uvedené v odstavci 6 právo na převod pozemku ve vlastnictví státu zaniká.

(8) Odstavce 6 a 7 se nevztahují na

a) oprávněnou osobu, které vzniklo právo na jiný pozemek podle § 11 odst. 2 tohoto zákona, ve znění zákona č. 183/1993 Sb., a její dědice,

b) příbuzného v řadě přímé, manžela, partnera nebo sourozence osoby uvedené v písmenu a), která na něj právo na jiný pozemek podle § 11 odst. 2 tohoto zákona, ve znění zákona č. 183/1993 Sb., převede.

Ustanovení § 11a se pro postup při převodu jiného pozemku použije obdobně.

Náhrady

§ 14

(1) Oprávněné osobě náleží náhrada za obytné budovy, hospodářské budovy a jiné stavby, které podle tohoto zákona nelze vydat nebo které zanikly nebo byly převedeny na osobu, která není povinna je vydat. Obdobně oprávněné osobě náleží náhrada za pozemek, který se podle tohoto zákona nevydává a za který nebyl poskytnut jiný pozemek.

(2) Je-li obytná budova, hospodářská budova nebo jiná stavba, která má být vydána, podstatně zhodnocena tak, že její cena určená ke dni účinnosti tohoto zákona převyšuje cenu budovy v době převzetí státem nebo jinou právnickou osobou, je na vůli oprávněné osoby, zda převezme budovu a uhradí povinné osobě rozdíl mezi cenami, nebo požádá o náhradu.

(3) Je-li cena vydávané obytné budovy, hospodářské budovy nebo jiné stavby určená ke dni 24. června 1991 nižší než cena původní stavby, má oprávněná osoba právo na poskytnutí náhrady ve výši rozdílu cen.

(4) Pro účely tohoto zákona se za podstatné zhodnocení nepovažuje meliorační zařízení pod povrchem půdy. Oprávněná osoba, které byla vydána nemovitost, na níž je umístěna meliorační stavba, je povinna meliorační stavbu udržovat.

(5) Nestane-li se oprávněná osoba též vlastníkem meliorační stavby, je povinna umožnit kontrolu, údržbu a opravy právnické nebo fyzické osobě, která odpovídá za její stav a činnost.

(6) Hlavním melioračním zařízením se podle odstavce 4 rozumí u odvodnění čerpací stanice, otevřené a zakryté kanály od světlosti 30 cm včetně, sběrné otevřené příkopy, stavební objekty na kanálech a příkopech, poldry a obtokové nádrže, u závlah odběrné objekty, nádrže, přivaděče kryté i otevřené s objekty na nich, čerpací stanice, výtlaky a trubní sítě až po hydrant, zpevněné manipulační plochy a cesty sloužící výhradně pro závlahový provoz.

(7) Podle odstavce 2 se postupuje i v případech, kdy se obytná budova, hospodářská budova nebo jiná stavba stala součástí jiné budovy nebo stavby.

(8) V případě, že oprávněná osoba získala nemovitost do vlastnictví přidělem od státu po 23. červnu 1945, poskytne se náhrada za nemovitosti uvedené v odstavci 1 jen do výše uhrazené přidělové ceny; pokud nelze zjistit výši uhrazené přidělové ceny, poskytne se náhrada ve výši 1,5 % z ceny nemovitosti stanovené podle § 28a.

§ 14a

Věc nelze vydat, byla-li po 1. září 1993 nabyta do vlastnictví jiné osoby než státu nebo byl-li schválen ohledně této věci privatizační projekt nebo vydáno rozhodnutí o její privatizaci. Oprávněná osoba podle § 13 odst. 5 má nárok na náhradu, která se poskytne podle § 18a odst. 2.

§ 15

(1) Při vydání pozemku dle tohoto zákona přechází do vlastnictví oprávněné osoby trvalé porosty a vše co tvoří jejich součástí a meliorační zařízení umístěné pod povrchem pozemku, s výjimkou hlavních melioračních zařízení dle § 14 odst. 5, které se na tomto pozemku nacházejí v okamžiku jeho vydání.

(2) Jestliže na pozemku nebo jeho části, který má být vydán podle tohoto zákona, byl v době jeho převzetí státem nebo jinou právnickou osobou trvalý porost a jestliže na tomto pozemku není v době jeho vydání cenově srovnatelný trvalý porost, náleží oprávněné osobě náhrada za trvalý porost ve výši rozdílu mezi cenou trvalého porostu, který se na pozemku nacházel v době jeho převzetí státem nebo jinou právnickou osobou, a cenou trvalého porostu, který se na pozemku nachází v okamžiku jeho vydání.

(3) Jestliže na pozemku nebo jeho části, který má být vydán podle tohoto zákona, byl v době jeho převzetí státem nebo jinou právnickou osobou trvalý porost a jestliže na tomto pozemku není v době jeho vydání žádný trvalý porost, náleží oprávněné osobě náhrada za trvalý porost ve výši ceny trvalého porostu, který se na pozemku nacházel v době jeho převzetí státem nebo jinou právnickou osobou.

(4) Jestliže se na vydávaném lesním pozemku dle odstavce 3 nacházel les, je povinná osoba povinna zalesnit tento pozemek na své náklady ve lhůtě stanovené zákonem^{13b)} a dopěstovat les do zajištěné kultury, nedohodnou-li se účastníci jinak. Od náhrady za trvalý porost dle odstavce 3 se odečte cena vysazeného a zajištěného trvalého porostu.

(5) Jestliže na pozemku nebo jeho části, který má být vydán podle tohoto zákona, nebyl v době jeho převzetí státem nebo jinou právnickou osobou trvalý porost a jestliže na tomto pozemku je v době jeho vydání trvalý porost s výjimkou lesa, náleží povinné osobě náhrada za trvalý porost ve výši ceny trvalého porostu, který se na pozemku nachází v okamžiku jeho vydání.

(6) Jestliže na pozemku nebo jeho části, který má být vydán podle tohoto zákona, byl v době jeho převzetí státem nebo jinou právnickou osobou trvalý porost a jestliže na tomto pozemku je v době jeho vydání cenově hodnotnější trvalý porost s výjimkou lesa, náleží povinné osobě náhrada za trvalý porost ve výši rozdílu mezi cenou trvalého porostu, který se na pozemku nacházel v době jeho převzetí státem nebo jinou právnickou osobou, a cenou trvalého porostu, který se na pozemku nachází v okamžiku jeho vydání.

(7) Jestliže je oprávněná osoba povinna při vydání pozemku dle § 9 poskytnout povinné osobě náhradu za trvalý porost dle odstavců 5 a 6, je na vůli oprávněné osoby, zda převezme pozemek a uhradí náhradu za trvalý porost nebo zda požádá o vydání jiného pozemku; v takovém případě se postupuje dle § 11a, nedohodnou-li se účastníci jinak.

(8) Ceny se stanoví podle cenových předpisů platných ke dni 24. června 1991.

(9) Je-li vlastníkem trvalých porostů stát, náhrady podle odstavců 5 a 6 se neposkytují.

§ 16

(1) Za pozemky, které se podle tohoto zákona nevydávají a za které nelze poskytnout jiný pozemek, náleží peněžitá náhrada ve výši ceny odňatého pozemku stanovené podle § 28a, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 14 odst. 8).

Náhradu poskytne pozemkový úřad do tří let po převzetí písemné výzvy

a) oprávněné osobě nebo jejímu dědici, nebo

b) osobě, na kterou se vztahuje lhůta pro převod jiného pozemku podle § 13 odst. 6 tohoto zákona; výzva této osoby musí být doručena pozemkovému úřadu nejpozději do 6 měsíců od uplynutí lhůty pro převod pozemku, jinak právo na peněžitou náhradu zanikne.

(2) Ostatní náhrady podle § 14 a 15 poskytne právnická osoba (právní nástupce), která věc drží nebo ji držela v době zániku nemovitosti anebo ji převedla na osobu, která nemovitost podle tohoto zákona nevydává. Pokud oprávněná osoba odkoupila od státu či právnické osoby nemovitost před účinností zákona, má nárok vůči této osobě na náhrady dle § 14 a 15 ve výši ceny^{13a)} v okamžiku přechodu na stát.

(3) Oprávněná osoba vyzve k vydání náhrady nejpozději ve lhůtách uvedených v § 13. Závisí-li právo na náhradu na rozhodnutí pozemkového úřadu nebo soudu, končí tato lhůta uplynutím šesti měsíců ode dne právní moci rozhodnutí.

(4) Náhrada se poskytne oprávněné osobě do šesti měsíců ode dne doručení výzvy. Náhrada spočívá ve věcech, které osoba povinná k poskytnutí náhrady vlastní nebo k nimž měla právo hospodaření^{13d)} ke dni 24. června 1991 popřípadě v podílu na jmění této osoby, a to až do výše hodnoty původních nemovitostí a trvalých porostů, nedohodnou-li se účastníci jinak.

(5) Způsob náhrady musí být dohodnut do 60 dnů od podání písemné výzvy oprávněnou osobou, nebyl-li nárok uspokojen dříve. Se souhlasem oprávněné osoby je možno závazky vůči ní vypořádat i po tomto termínu.

(6) Nedojde-li k dohodě o způsobu náhrady podle odstavce 5, rozhodne o způsobu náhrady na návrh soud.

ČÁST TŘETÍ

§ 17

Pozemkové fondy

(1) Nemovitosti ve vlastnictví státu uvedené v § 1 odst. 1 spravují právnické osoby zřízené zákony České národní rady a Slovenské národní rady (dále jen „pozemkové fondy“), s výjimkou pozemků,

a) na nichž se nachází veřejné nebo neveřejné pohřebiště,

b) které jsou určeny pro obranu státu,¹⁴⁾

c) které jsou určeny rozhodnutím o využití území pro těžbu nerostů,¹⁵⁾

d) chráněných podle zvláštních předpisů.¹⁶⁾

(2) Pokud tento zákon nestanoví jinak, postupují pozemkové fondy při převodu nemovitého majetku státu podle zvláštních předpisů.

(3) Nemovitosti ve vlastnictví státu, na které nebylo ve lhůtě uvedené v § 13 uplatněno právo na vydání, může pozemkový úřad převést

- a) na spoluvlastníky těchto nemovitostí za cenových a jiných podmínek platných pro nabyvatele státního majetku převáděného na fyzické osoby postupem podle zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, stanovených podle cenových předpisů platných ke dni převodu,
- b) do vlastnictví oprávněných osob k uspokojení jejich nároku na náhradu podle § 14 až 16 nebo § 20,
- c) v naléhavých případech na osoby, které mají podle schválené stavební dokumentace uskutečnit výstavbu,
- d) směnou za jiné nemovitosti,
- e) na nabyvatele ze schváleného privatizačního projektu, pokud pozemky uvedené v § 1 odst. 1 tohoto zákona byly z privatizačního projektu vyňaty před jeho schválením a nelze je použít jako pozemky náhradní.

(4) V pochybnostech o tom, zda se jedná o nemovitosti, na které se vztahuje tento zákon, vydává vyjádření Ministerstvo zemědělství; soudní přezkum tohoto vyjádření je vyloučen.

§ 18

(1) Pokud není znám vlastník nemovitosti, je pozemkový úřad oprávněn dát nemovitost do užívání vhodným zájemcům; úplata za toto užívání je příjmem státního rozpočtu do doby, než vlastník uplatní svá práva k této nemovitosti.

(2) Uplatní-li vlastník svá práva k nemovitosti, pozemkový úřad vypoví smlouvu s nájemcem k 1. říjnu běžného roku s jednorroční výpovědní lhůtou, nedohodne-li se s vlastníkem jinak.

§ 18a

(1) Pozemkový úřad poskytuje náhrady oprávněným osobám v případech, kdy je povinnou osobou obec, kraj nebo stát. Poskytl-li náhradu obec před účinností tohoto zákona, poskytne této povinné osobě náhradu pozemkový úřad.

(2) Náhrada spočívá v poskytnutí nemovitostí, s nimiž je pozemkový úřad příslušný hospodařit, nebo v poskytnutí hotovosti ve výši stanovené zvláštním předpisem,^{13c)} popřípadě v cenných papírech, které nemají povahu státních dluhopisů.

§ 19

Pozemkové úpravy

(1) Pozemkovými úpravami jsou změny v uspořádání pozemků v určitém území provedené za účelem vytvoření půdně ucelených hospodářských jednotek podle potřeb jednotlivých vlastníků půdy a s jejich souhlasem a podle celospolečenských požadavků na tvorbu krajiny, životního prostředí a na investiční výstavbu.

(2) O provedení pozemkových úprav a v souvislosti s tím o výměně nebo přechodu vlastnických práv, o určení hranic pozemků nebo o zřízení, popřípadě zrušení věcného břemene k dotčeným pozemkům rozhoduje pozemkový úřad na základě dohody vlastníků. V případě, že se vlastníci nedohodnou, rozhoduje pozemkový úřad za podmínek stanovených zákonem. Rozhodnutí pozemkového úřadu přezkoumá na návrh účastníka soud.

(3) Řízení o pozemkových úpravách upravují zákony národních rad.

ČÁST ČTVRTÁ

Zvláštní, přechodná a závěrečná ustanovení

§ 20

Náhrada živého a mrtvého inventáře

(1) K zajištění provozu zemědělské nebo lesní výroby má původní vlastník živého a mrtvého inventáře, jakož i zások právo na jejich náhradu, pokud je vnesl do zemědělského družstva nebo mu byly odňaty nebo jinak bezúplatně převedeny v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990. Zemřel-li původní vlastník nebo byl-li prohlášen za mrtvého, má právo požadovat náhradu k zajištění provozu zemědělské nebo lesní výroby další oprávněná osoba uvedená v § 4 odst. 2.

(2) Povinnost poskytnout náhradu podle odstavce 1 má právnická osoba, která tyto věci převzala, nebo její právní nástupce, a to ve lhůtě 60 dnů, nedohodnou-li se účastníci jinak. V případě, že tato právnická osoba uhradila státu hodnotu živého a mrtvého inventáře a zásob, má právo na proplacení částky, kterou jako náhradu zaplatila, vůči státu; tento nárok lze uplatnit u příslušného ústředního orgánu státní správy republiky ve lhůtě 60 dnů od poskytnutí náhrady. Nelze-li zjistit právnickou osobu, která věci převzala, nebo jejího právního nástupce nebo jestliže tato právnická osoba zanikla, poskytne náhradu dle odstavce 1 pozemkový úřad způsobem uvedeným v § 18a odst. 2.

(3) Náhrada se poskytne ve věcech téhož nebo srovnatelného druhu, jakosti a v množství přiměřeném převzaté části nemovitosti k zajištění provozu zemědělské nebo lesní výroby; není-li to možné, poskytne se náhrada ve službách pro zabezpečení zemědělské nebo lesní výroby, případně podílem na jmění právnické osoby uvedené v odstavci 2, a to až do výše hodnoty odňatých věcí v cenách ke dni účinnosti tohoto zákona, případně náhrada v jiné formě. Od stanovené náhrady se odečte náhrada za živý a mrtvý inventář a za zásoby, vyplacená před účinností tohoto zákona. Nedojde-li k dohodě, rozhodne na návrh soud.

(4) V případě, že nemovitosti nejsou v užívání právnické osoby podle odstavce 2, která má poskytnout náhradu podle odstavce 1, může oprávněná osoba žádat od této právnické osoby náhradu odňatého živého a mrtvého inventáře k zajištění zemědělské výroby bez omezení uvedených v odstavci 3.

(5) Právo na náhradu zaniká, nebude-li uplatněno ve lhůtách uvedených v § 13. Závisí-li právo na náhradu na rozhodnutí pozemkového úřadu nebo soudu, končí tato lhůta uplynutím šesti měsíců ode dne právní moci rozhodnutí.

(6) Vláda České republiky a vláda Slovenské republiky stanoví způsob výpočtu výše náhrad za věci uvedené v odstavci 1 pro případ, kdy nelze prokázat odnětí nebo vnesení těchto věcí nebo nelze určit jejich současnou

hodnotu.

(7) Rozhodnutí Ministerstva zemědělství o určení povinné osoby podle zákona č. 243/1992 Sb., ve znění zákona č. 441/1992 Sb., je uplatněním nároku podle tohoto zákona, na které se nevztahuje lhůta dle odstavce 5.

§ 21

Je-li oprávněných osob více a nárok na vydání věci uplatní jen některé z nich, vydá se jim věc celá.

§ 21a

(1) Správní poplatky související s vydáním a výměnou nemovitosti a poskytnutím náhrad se nevyměřují.

(2) Oprávněná osoba domáhající se svého práva podle tohoto zákona proti povinné osobě je osvobozena od soudních poplatků. Osvobozena od soudních poplatků je též osoba domáhající se svého práva podle § 8.

(3) Nezbytné náklady spojené s oceněním věcí, identifikací parcel a vyměřením pozemků, které souvisejí s řízením o vydání pozemků do vlastnictví oprávněné osoby nebo poskytnutím náhrady podle tohoto zákona, hradí stát.

§ 22

Zánik některých užívacích práv

(1) Dnem účinnosti tohoto zákona zanikají tato práva k majetku uvedenému v § 1 odst. 1:

- a) právo družstevního užívání ke sdruženým pozemkům vlastníků, kteří nejsou členy zemědělského družstva, ¹⁸⁾
- b) právo užívání půdy a jiného zemědělského majetku k zajištění výroby, ¹⁹⁾
- c) právo užívání k zajištění lesní výroby a ostatních funkcí lesa, ²⁰⁾
- d) právo bezplatného užívání rybníků, ²¹⁾
- e) právo trvalého užívání nemovitosti ve vlastnictví státu, ²²⁾
- f) právo hospodaření k nemovitostem ve vlastnictví státu. ²³⁾

(2) Nedošlo-li mezi dosavadním uživatelem a vlastníkem zemědělského pozemku k jiné dohodě, vznikne dnem účinnosti tohoto zákona nebo dnem, kdy byl pozemek podle části druhé tohoto zákona vydán, mezi nimi nájemní vztah, který lze vypovědět k 1. říjnu běžného roku. Výpovědní lhůta činí jeden rok, pokud nebude dohodnuto jinak. V případě, že oprávněné osobě mají být vydány také budovy a stavby nebo poskytnuty náhrady podle tohoto zákona, nemůže výpovědní lhůta u výpovědi dané nájemcem skončit dříve, než tyto nároky vypořádá. V roce 1991 až 1993 mohou vlastníci vypovědět nájemní vztah k 1. říjnu výpovědi doručenou nejpozději do jednoho měsíce před tímto dnem. Po nabytí právní moci rozhodnutí pozemkového úřadu o schválení dohody o vydání nemovitosti nebo rozhodnutí o vlastnictví oprávněné osoby k nemovitosti může vlastník vypovědět nájem k této nemovitosti k 1. říjnu výpovědi doručenou nejpozději jeden měsíc před tímto dnem.

(3) Je-li na pozemku na základě územního rozhodnutí zřízena zahrádková nebo chatová osada nebo se na pozemku nachází zahrádková nebo chatová osada, která existovala před 1. říjnem 1976, končí výpovědní lhůta dnem, kdy mělo skončit právo dočasného užívání pozemku. V případě trvalého užívání pozemku a dočasného užívání na dobu neurčitou, skončila výpovědní lhůta dnem 24. června 1991. Nájemce má právo na prodloužení nájmu o dalších 10 let, nejdéle však do roku 2001, nedohodnou-li se účastníci jinak. Nájemce má po dobu nájmu předkupní právo k pozemku. Výše ročního nájemného u těchto pozemků činí 10 % z ceny pozemku, odvozené z bonitovaných půdně-ekologických jednotek, vydaných vyhláškou Ministerstva zemědělství pro účely daně z nemovitostí.

(4) Nachází-li se na pozemku v užívání šlechtitelské stanice trvalé kultury patřící k nezbytnému rostlinnému genofondu nebo slouží-li pozemek v užívání šlechtitelské stanice výlučně k vypěstování nových šlechtěných odrůd,^{23a)} nemůže výpovědní lhůta, u výpovědi podané vlastníkem, skončit dříve, než bude dosaženo účelu, k němuž byl pozemek užíván ke dni 1. února 1992.

(5) Vlastník pozemku uvedeného v odstavci 3 a 4 má právo do tří let požádat pozemkový fond o výměnu tohoto pozemku za jiný pozemek ve vlastnictví státu. Vyměňovaný pozemek se poskytne v přiměřené výměře a kvalitě, jako byl pozemek původní, a to pokud možno v témže katastrálním území.

(6) Nájemce je oprávněn užívat pozemek v souladu s jeho určením podle předpisů o evidenci nemovitostí. S užívanou nemovitostí je povinen nakládat s péčí řádného hospodáře a po skončení nájmu vrátit budovy a stavby ve stavu odpovídajícím obvyklému opotřebení.

(7) Je-li na pozemku vlastníka stavba ve vlastnictví jiné právnické osoby, která zajišťuje zemědělskou výrobu, nebo stavba ve vlastnictví státu, a má-li vlastník pozemku nevypořádané nároky na poskytnutí náhrad dle tohoto zákona nebo na vydání majetkového podílu dle zákona č. 42/1992 Sb., ve výši nejméně 50 % ceny stavby vůči vlastníkově stavby, může na návrh vlastníka pozemku rozhodnout soud o převodu stavby vlastníkově pozemku. Vlastník budovy má v takovém případě právo na náhradu ve výši, o kterou cena stavby^{13a)} převyšuje nároky vlastníka pozemku. Pokud vlastník pozemku nevyužije tohoto práva,

a) vymění pozemkový fond na návrh vlastníka jeho pozemek za jiný pozemek ve vlastnictví státu; v tomto případě uhradí vlastník stavby cenu pozemku pozemkovému fondu, nebo

b) na návrh vlastníka prodá zastavěný pozemek vlastníku budovy nebo stavby, nebo

c) na návrh vlastníka pronajme zastavěný pozemek vlastníku budovy nebo stavby bez možnosti výpovědi. Nájemce má předkupní právo k tomuto pozemku.

(8) Nedošlo-li mezi dosavadním uživatelem a vlastníkem nemovitostí, s výjimkou zemědělské půdy, k jiné dohodě, vznikne dnem účinnosti tohoto zákona nebo dnem, kdy byla nemovitost podle části druhé tohoto zákona vydána, mezi nimi nájemní vztah, který lze kdykoliv vypovědět. Výpovědní lhůta je tři měsíce. Výpovědní lhůta začne běžet prvního dne měsíce následujícího po doručení výpovědi.

(9) Lhůta podle odstavce 6 počne běžet ode dne účinnosti tohoto zákona. Návrh podle odstavce 8 lze podat nejpozději do 31. prosince 1996 a může tak učinit oprávněná osoba uvedená v § 13 odst. 5.

(1) Právo na náhradu podle ustanovení § 14 a 16 má i vlastník obytné nebo hospodářské budovy, která byla odstraněna nebo znehodnocena v době užívání organizací podle zvláštních předpisů.²⁴⁾ V případě, že tuto budovu odstranila nebo znehodnotila jiná právnická osoba než stát, má vlastník právo na finanční náhradu vůči této právnické osobě, pokud se nedohodnou na jiném způsobu náhrady.

(2) Povinnou osobou k poskytnutí náhrad je právnická osoba, která budovu užívá nebo ji naposledy užívala před jejím odstraněním, opuštěním nebo vrácením vlastníkovi.

(3) V případě, že vlastník získal nemovitost přidělem od státu, je povinen uhradit státu nedoplatek přídělové ceny. Jeho výši stanoví krajský úřad. K přijetí nedoplatku se zmocňuje Ministerstvo zemědělství.

§ 24

Náhrady za trvalé porosty

(2) Jestliže na pozemku nebo jeho části, na kterém má být ukončen nájem, byl ke dni vzniku práva užívání trvalý porost a jestliže na tomto pozemku není v době ukončení nájmu cenově srovnatelný trvalý porost, náleží vlastníkovu náhrada za trvalý porost ve výši rozdílu mezi cenou trvalého porostu, který se na pozemku nacházel v době vzniku práva užívání, a cenou trvalého porostu, který se na pozemku nachází v okamžiku ukončení nájmu.

(3) Jestliže na pozemku nebo jeho části, na kterém má být ukončen nájem, byl ke dni vzniku práva užívání trvalý porost a jestliže na tomto pozemku není v době ukončení nájmu žádný trvalý porost, náleží vlastníkovu náhrada za trvalý porost ve výši ceny trvalého porostu, který se na pozemku nacházel ke dni vzniku práva užívání.

(4) Jestliže se na lesním pozemku, na kterém má být ukončen nájem, nacházel ke dni vzniku práva užívání les, je nájemce povinen zalesnit tento pozemek na své náklady ve lhůtě stanovené zákonem^{13b)} a dopěstovat les do zajištěné kultury, nedohodnou-li se účastníci jinak. Od náhrady za trvalý porost dle odstavce 3 se odečte cena zajištěné kultury.

(5) Jestliže na pozemku nebo jeho části, na kterém má být ukončen nájem, nebyl ke dni vzniku práva užívání trvalý porost a jestliže na tomto pozemku je v době ukončení nájmu trvalý porost s výjimkou lesa, náleží nájemci náhrada za trvalý porost ve výši ceny trvalého porostu, který se na pozemku nachází v okamžiku ukončení nájmu.

(6) Jestliže na pozemku nebo jeho části, na kterém má být ukončen nájem, byl ke dni vzniku práva užívání trvalý porost a jestliže na tomto pozemku je v době ukončení nájmu cenově hodnotnější trvalý porost s výjimkou lesa, náleží nájemci náhrada za trvalý porost ve výši rozdílu mezi cenou trvalého porostu, který se na pozemku nacházel ke dni vzniku práva užívání, a cenou trvalého porostu, který se na pozemku nachází v okamžiku ukončení nájmu.

(7) Ceny se stanoví podle cenových předpisů platných ke dni 24. června 1991.

(8) Je-li vlastníkem trvalých porostů stát, náhrady podle odstavců 5 a 6 se neposkytují.

Práva vlastníků a uživatelů budov a pozemků

§ 25

(1) Vlastník vstupuje do práv a závazků pronajímatele, plynoucích z dohody o odevzdání a převzetí bytu, z nájmu pozemku nebo ze smlouvy o nájmu nebytového prostoru v převzaté nemovitosti. Je-li smlouva uzavřena na dobu určitou, mění se změnou osoby pronajímatele na smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou.

(2) Dosavadní uživatelé bytů, pozemků a nebytových prostor v převáděných nemovitostech, které slouží

- a) činnosti diplomatických a konzulárních misí,
- b) poskytování zdravotnických a sociálních služeb,
- c) školství,
- d) provozu kulturních a tělovýchovných zařízení,
- e) pracovní rehabilitaci a zaměstnání zdravotně postižených osob,

mají nárok vůči vlastníkovi na uzavření dohody o užívání bytu, pozemku nebo nájmu nebytových prostor. V těchto případech může vlastník dohodu vypovědět nejdříve po uplynutí 10 let ode dne účinnosti tohoto zákona, nedohodnou-li se účastníci jinak; tento závazek přechází na všechny další vlastníky v uvedené době.

(3) Ustanovení odstavce 2 se nevztahuje na pozemky školních statků, středních zemědělských škol a vysokých škol. V těchto případech může vlastník vypovědět dohodu o nájmu pozemků nejdříve k 1. říjnu 1995.

(4) Nedohodne-li se o výši nájemného a podmínkách jeho placení vlastník s uživatelem bytu, pozemku nebo nebytových prostor uvedených v odstavci 2, rozhodne o výši nájemného příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, Magistrát hl. m. Prahy a magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně podle obecně platných cenových předpisů.

§ 25a

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, Magistrátu hlavního města Prahy nebo magistrátům měst Brno, Ostrava a Plzeň podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 26

(2) Na návrh vlastníka obytné budovy patřící k zemědělské usedlosti uplatněný do tří let zruší příslušný orgán právo užívání k bytu nebo rozhodne o jeho vyklizení, jestliže jej vlastník potřebuje pro sebe a osoby blízké k provozování zemědělské výroby.

(3) Lhůta podle odstavce 2 počne běžet ode dne účinnosti tohoto zákona, a to pro oprávněné osoby uvedené v § 13 odst. 5.

§ 27

(1) Uživatel bytu, nebytových prostor, budovy nebo stavby, který v souladu se stavebními předpisy provedl

vlastním nákladem úpravy, jimiž se byt, nebytový prostor, budova nebo stavba zhodnotily, má nárok na náhradu zhodnocení, skončí-li mu právo jejich užívání.

(2) Jestliže byt, nebytový prostor, budova nebo stavba jsou ke dni skončení práva užívání znehodnoceny více, než odpovídá běžnému opotřebení, je uživatel těchto prostor povinen uhradit vlastníkovi bytu, nebytových prostor, budovy nebo stavby náhradu za toto znehodnocení.

(3) Náhrady se stanoví podle cenových předpisů platných ke dni skončení práva užívání.

§ 28

Povinná osoba nemůže proti oprávněné osobě uplatňovat žádné finanční nebo jiné nároky související s vydávanými věcmi. Rovněž oprávněná osoba, které byla věc vydána, nemůže proti povinné osobě uplatňovat jiné nároky související s vydávanou věcí, než jsou uvedeny v tomto zákoně.

§ 28a

Pokud tento zákon nestanoví jinak, poskytují se náhrady podle tohoto zákona v cenách platných ke dni 24. června 1991, a to u věcí nemovitých v cenách podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., a u věcí movitých v zůstatkových účetních cenách, u věcí movitých s nulovou zůstatkovou cenou ve výši 10 % pořizovací ceny.

§ 28b

(1) Pokud došlo k přechodu vlastnictví k nemovitostem podle zákonů o zemědělském družstevnictví a prováděcích předpisů nebo podle vládního nařízení č. 15/1959 Sb. a tato změna nebyla zaevidována v pozemkových knihách nebo na Listu vlastnictví u příslušného střediska geodézie, je vlastníkem těchto nemovitostí osoba, která byla k 24. červnu 1991 zapsána jako vlastník v katastru nemovitostí.

(2) Pokud nedošlo k přechodu vlastnictví na kupujícího proto, že nebyl udělen souhlas nebo dodatečný souhlas Ministerstvem zemědělství podle § 13 zákona č. 46/1948 Sb., považuje se za původního vlastníka kupující, pokud prokáže, že k uzavření kupní smlouvy došlo a že na jejím základě byla uhrazena kupní cena, a pokud nemovitosti nepřešly již na základě tohoto zákona na jiné oprávněné osoby.

§ 30

Pro postup podle části druhé tohoto zákona se za majetek uvedený v § 1 odst. 1 považuje i majetek, který byl v době odnětí vlastnického práva k těmto účelům užíván.

§ 31

Ustanovení části druhé a § 20 nelze použít pro případy, kdy byla věc získána v době nesvobody osobami státně nespolehlivými, nebo v důsledku rasové perzekuce.

§ 32

Zvláštní ustanovení o pozemkových reformách

(1) Ode dne účinnosti tohoto zákona se nepoužijí ustanovení zákona č. 215/1919 Sb., o zabránění velkého majetku pozemkového, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 142/1947 Sb., o revizi první pozemkové reformy, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě.

(2) Za okamžik přechodu na stát nebo jinou právnickou osobu postupem podle zákona č. 142/1947 Sb. se považuje den faktického převzetí nemovitostí státem nebo jinou právnickou osobou.

§ 33a

Vypořádání nároků

(1) Veškeré nároky na poskytnutí náhrad podle tohoto zákona a nároky na vydání podílu podle zákona č. 42/1992 Sb. (dále jen „zákona“) jsou pohledávkami, které lze smluvně převádět na jiné osoby (dále jen „pohledávky“). Nabyvatel má postavení oprávněné osoby podle tohoto zákona a podle zákona.

(2) Povinná osoba podle tohoto zákona nebo její právní nástupce, s výjimkou státního podniku, transformované družstvo nebo právnická osoba vzniklá podle zákona (dále jen „dlužník“) je povinna vypracovat soupis všech věcí nebo souborů věcí v jejím vlastnictví s výjimkou nemovitostí, na které byl uplatněn nárok na vydání podle tohoto zákona, včetně jejich ocenění v zůstatkových účetních cenách; u věcí s nulovou účetní hodnotou se cena stanoví ve výši 20 % z pořizovací ceny. Dále je povinna umožnit osobám oprávněným k poskytnutí náhrady podle tohoto zákona nebo oprávněným osobám, které mají právo na vydání podílu podle zákona, nebo osobám, na které tyto oprávněné osoby tyto nároky převedly (dále jen „věřitel“), přístup k tomuto seznamu.

(3) Pohledávky téhož věřitele vůči dlužníkovi lze sčítat. Věřitelé mohou své pohledávky sdružovat.

§ 33b

Výbory oprávněných osob

Nedošlo-li do 30 dnů od uplynutí lhůty k převzetí pozemku ve vlastnictví věřitele nebo jiné oprávněné osoby k dohodě o vypořádání pohledávek dlužníka, může se ustavit výbor pro jejich vypořádání (dále jen „výbor“). Členy výboru jsou věřitelé, u kterých nedošlo od uplynutí lhůty k převzetí pozemku ve vlastnictví věřitele nebo jiné oprávněné osoby k vypořádání pohledávek, a oprávněné osoby s majetkovými vklady či podíly u dlužníka. Zastoupení obou skupin musí být stejné.

§ 33c

Řízení o vypořádání pohledávky

(1) Výbor řeší jednotlivé případy vypořádání pohledávek buď na základě dohody, nebo v případě, že nelze dohody

dosáhnout, pomocí dražby, jejímiž účastníky jsou věřitelé, kteří zajišťují zemědělskou výrobu, a dlužník (dále jen „dražba“). Způsob vyhlášení a provedení dražby stanoví vláda nařízením, které vydá do 30 dnů od účinnosti tohoto zákona.

(2) Jednotlivé případy vyřizuje výbor na základě došlých žádostí věřitelů. Podaná žádost musí být vyřízena do 30 dnů od jejího podání buď dohodou, nebo vyhlášením dražby.

§ 33d

Společné ustanovení

Pro účely tohoto zákona se užívacími vztahy rozumí nájem i pacht.

§ 34

Zrušovací ustanovení

Zrušují se

1. zákon č. 123/1975 Sb., o užívání půdy a jiného zemědělského majetku k zajištění výroby, ve znění zákona č. 95/1988 Sb. a zákona č. 114/1990 Sb.
2. § 12 až 19 zákona č. 61/1977 Sb., o lesích,
3. § 4 zákona č. 102/1963 Sb., o rybářství,
4. § 50 odst. 2, 4 a 5 a § 51 zákona č. 162/1990 Sb., o zemědělském družstevnictví,
5. zákon SNR č. 81/1949 Sb. SNR, o úpravě právních poměrů pastvinářského majetku bývalých urbaniátníků, komposesorátů a podobných právních útvarů,
6. zákon SNR č. 2/1958 Sb. SNR, o úpravě poměrů a obhospodařování společně užívaných lesů bývalých urbaniátníků, komposesorátů a podobných útvarů.

§ 35

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

¹⁾ § 1 zákona č. 53/1966 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění zákona č. 75/1976 Sb.

²⁾ § 2 zákona č. 61/1977 Sb., o lesích.

³⁾ § 46 odst. 4 zákona č. 162/1990 Sb., o zemědělském družstevnictví.

⁵⁾ Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb.
Zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích.

^{5a)} Např. zákon č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech.

⁶⁾ § 2 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb.

⁷⁾ § 2 odst. 3 věta první zákona č. 87/1991 Sb.

⁸⁾ Např. zákon č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech, zákon č. 122/1975 Sb., o zemědělském družstevnictví.

⁹⁾ Např. nařízení Sboru pověřenců č. 26/1948 Sb. SNR, kterým se upravuje vynětí zemědělského majetku osob maďarské národnosti z konfiskace.

^{9a)} Nařízení SNR č. 33/1945 Sb. SNR, o potrestání fašistických zločinců, okupantů, zrádců a kolaborantů a o zřízení lidového soudnictví, ve znění pozdějších předpisů.

^{9b)} § 119 občanského zákoníku.

^{9c)} § 1 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 85/1976 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů.

^{9d)} § 2 vyhlášky č. 85/1976 Sb.

^{9e)} § 3 vyhlášky č. 85/1976 Sb.

¹⁰⁾ § 52 až 58 vyhlášky č. 83/1976 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, ve znění vyhlášky č. 45/1979 Sb.

^{10a)} § 2 odst. 10 zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁾ § 8 zákona č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech.

¹²⁾ § 6 a 7 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

^{13a)} Vyhláška č. 182/1988 Sb., o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užívání pozemků, ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.

^{13b)} § 139a zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších

předpisů.

^{13c)} Například § 5 zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

§ 2 odst. 7 zákona č. 569/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Čl. II zákona č. 206/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 150/2003 Sb.

§ 20 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Čl. IV zákona č. 150/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

^{13d)} Zákon č. 95/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁾ § 8 zákona č. 169/1949 Sb.

¹⁵⁾ Zákon č. 44/1988 Sb.

§ 32 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
§ 10 odst. 2 vyhlášky č. 85/1976 Sb.

¹⁶⁾ § 2, 4 a 5 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

§ 2, 4 a 5 zákona SNR č. 27/1987 Sb., o státní památkové péči.

§ 5 a 6 zákona č. 40/1956 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

§ 7 a 8 zákona SNR č. 1/1955 Sb. SNR, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁾ § 46 zákona č. 162/1990 Sb.

¹⁹⁾ § 1 zákona č. 123/1975 Sb., o užívání půdy a jiného zemědělského majetku k zajištění výroby, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰⁾ § 12 zákona č. 61/1977 Sb.

²¹⁾ § 4 zákona č. 102/1963 Sb., o rybářství.

²²⁾ § 70 hospodářského zákoníku.

²³⁾ § 64 hospodářského zákoníku.

^{23a)} § 6 odst. 1 zákona č. 61/1964 Sb., o rozvoji rostlinné výroby.

²⁴⁾ Například zákon č. 123/1975 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 61/1977 Sb.

²⁵⁾ § 247 a násl. zákona č. 99/1963 Sb.

²⁶⁾ Například § 7 nebo 10 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 20 zákona č. 44/1988 Sb., horní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷⁾ § 8 zákona č. 256/2013, o katastru nemovitostí (katastrální zákon).